

A Habeas Corpus Munkacsoport éves beszámolója 1999-ről

Jogsegély

1999-ben a HCM tevékenységének gerince az 1997-ben indult jogsegélyszolgálat folytatása volt. A jogsegélyt 1999. áprilisáig a Holland Nagykövetség KAP programja támogatta, 1999. május 1-től pedig az Európai Unió Phare-Demokrácia programja. A jogsegélyszolgálat a testtel és a magánélettel kapcsolatos önrendelkezési jogaikban megsértett egyének számára nyújtotta szolgáltatásait: telefonos problémaelemző konzultációt, jogi tanácsadást és perbeli képviseletet. Szolgálatunk szabályzat alapján működik. Résztvevői: a jogsegély vezetője, önkéntes segítők és ügyvédek. A 1998-ban is érvényes volt az a tendencia, hogy szolgálatunkhoz elsősorban a szexuális érdeklődésük miatt megkülönböztetett homo- és biszexuális férfiak fordulnak, noha emelkedőben volt a leszbikus nők és a nem szexuális érdeklődésük miatti hátrányokra panaszoló ügyfelek aránya. Kísérletet tettünk egy olyan ügyféllel együttműködést kialakítani, akit az abortuszt megelőző kötelező „tanácsadás” során a védőnő megalázott, ám az ügyfél elállt az emberi méltósága megsértése miatti polgári peres eljárás megindításától.

A szolgálathoz 1999 folyamán összesen 182 ügyfél fordult telefonon, 4 ügyfél levélben, 11-en emailben. 12 olyan jelentkező volt, aki félreértette a jogsegély jellegét, és pl gazdasági ügyeihez szeretett volna jogi tanácsot. Tizenhárom esetben került sor személyes jogi tanácsadásra, három esetben iratkészítésre (egy végrendelet, két személyiségi jogokkal kapcsolatos sajtóügy).

A jogsegélyszolgálatot folyamatosan hirdettük az 1-2 ezres példányszámú Mások című meleg havilapban. Nagyobb példányszámú lapban magasabb hirdetési tarifáink miatt nem tudtunk hirdetni. Jogsegélyszolgálatunkat fénymásolt szórólapok segítségével is igyekeztünk ismertebbé tenni.

Hívóink többségének telefonos tanácsadással szolgáltunk. Az egyik tipikus probléma a honvédségbe besorozott meleg fiúké. Tanácsokat adunk nekik arra nézve, hogyan közöljék a sorozáson, attól tartanak, hogy melegségük miatt atrocitások érik őket a honvédségen belül.

Az élettársi kapcsolat létesítése és igazolása felől érdeklődőket tájékoztatjuk az élettársi szerződés megkötésének lehetőségeiről és kevés számú előnyeiről.

Tipikus eset, hogy hívóink meleg voltával összefüggésben megaláztatva érzi magát, a panaszról való tudósításon túl mégsem kíván jogaiért fellépni. Ilyenkor is sikerülni szokott azonban legalább telefonon elbeszélgetnünk hívóinkkal és problémájuk elemzése után ismertetnünk velük az elvileg lehetséges jogorvoslati módszereket.

Előfordultak olyan panaszok is, hogy egymással szexuális kapcsolatra lépett vagy lépni szándékozó meleg férfi zsarolja partnerét. Egy 20 éves főiskolás férfit például elcsábított egy 17 éves fiú, azt hazudva neki, hogy már elmúlt 18. A szexuális aktus utáni napokban azonban felfedte valódi korát, és több több alkalommal is húszezer forintot követelt volt partnerétől, rendőrségi feljelentéssel fenyegetve őt. Az ilyen ügyekben hívóinknak a telefonos konzultáció során bátorítást és tanácsokat nyújtottunk a zsarolójukkal való szembeszállásra, tájékoztattuk őket arról, hogy nem büntethető, aki tévesen azt hiszi, hogy partnere elmúlt 18, s arról, hogy a zsarolás miatt feljelentést tehetnek. Ügyfeleink nem ítélték szükségesnek a hatóságok közbelépését kérni.

Egy alkalommal egy fiatal férfi arról számolt be, hogy munkaadója, egy középkorú férfi megerőszkolta. Konzultáltunk vele annak lehetőségéről, hogy feljelentést tegyen, illetve elmeneküljön, de egyikre sem látott lehetőséget: családjá, mint meleget kitagadta, ugyanakkor nem látja esélyét annak, hogy rövid idő alatt máshol munkát találjon. A hívó nem jelentkezett többet. Ez az eset fölveti annak szükségességét, hogy tartalékalap jöjjön létre a családjuk által kiközösített fiatal melegnek néhány hónapon át tartó segélyezésére, a munkakeresés és lakhatásuk biztosítása érdekében.

Az élettársi együttélés alatt közösen szerzett vagyonnak a kapcsolat felbomlása utáni megosztásával kapcsolatos jogi tanácsadásra is került sor. Mivel ezekben az ügyekben nem láttunk diszkriminációs problémát, ezért vagyoni jogi igények érvényesítése iránti ilyen perre ingyenes ügyvédi képviseletet nem ajánlottunk ügyfeleinknek. Mindazonáltal valószínűnek véljük, hogy az ilyen jogviták kialakulásában a homoszexuális identitás kialakításának és elfogadtatásának nehézségei is szerepet játszanak, hiszen nemegyszer a kapcsolat fényre derülésének elkerülése végett tettek ügyfeleink gazdálkodásukban hibásnak bizonyult, érdekeik feladását jelentő lépéseket.

Elsőfokon megnyertünk egy személyiségi jogi pert egy kereskedelmi tévétársaság ellen, amelynek oka az, hogy három HIV-pozitív férfit arcuk kitakarása nélkül mutattak be. Az egri ügyfélnek a Btk. 199.§ alapján folyó eljárása folyamatban van. A Legfelsőbb Bíróság elutasította a „válóperes zsarolás”-ként emlegetett ügyben benyújtott felülvizsgálati kérelmünket. A Legfelsőbb Bíróság nem látta megalapozottnak azt az állításunkat, hogy a válóper folyamán a melegsége elhíresztelésével megfenyegetett férfi fenyegetett helyzetben maradt volna a válóper lezárulása után is, mindaddig, míg el nem határozta magát meleg volta vállalására. Jogerős elsőfokú ítélet született abban a büntetőügyben, amelyben három katonai főiskolás egy meleg férfire támadt, ám a férfi az autójába menekült, s a támadók az autóban okoztak többszázszáz kárt. A Pesti Központi Kerületi Bíróság büntetőbírája a váddal összhangban csak a rongálás vétségét látta megállapíthatónak a vádlottakkal szemben, a megtámadott személy elleni bűncselekményt nem, noha maga a bíró is kijelentette az ítélethirdetéskor a tárgyalóteremben, hogy „Önök, uraim, megbeszélték, hogy megyünk buzit verni”. Elsőfokon elveszítette polgári perét az az ügyfelünk, akit 1997. február 22-én rendőrök vertek meg a Keleti Pályaudvari metró rendőrszobájában.

A jogsegély vezetője személyiségi jogainak megsértése miatt pert indított a MaNcs című hetilap ellen, mivel az 1998. november 19-i számában az általa mondottak helyett sok helyütt értelmetlen mondatokat közölt a lap.

Állásfoglalások

Csatlakoztunk több, a demokrácia elvei melletti állásfoglaláshoz: az államtitkok bővítése ellen, a kormányülések jegyzőkönyvezése mellett kiadott, több emberi jogi szervezet által kiadott nyilatkozathoz, valamint a vitézi címek visszaállításának felvetése miatti tiltakozó felhíváshoz.

Abortuszjog

Részt vettünk több tanácskozáson, hogy a nők jogait figyelemmel kísérő érdekvédő szervezetek alakítsák ki álláspontjukat az abortusz jogának 2000 folyamán várható újraszabályozásával kapcsolatban. A megbeszéléseknek konkrét eredménye ezidáig nem született, ám a kapcsolatfelvételnél, az együttműködés megkezdésének is jelentőséget tulajdonítunk, különösen a NANÉ-val, mivel 2000 elejére annak már konkrét eredményei is lettek.

Btk

Több országgyűlési képviselő udvariasan válaszolt az év elején az 1998 végén eljuttatott, a Büntető törvénykönyv szexuális fejezetét bíráló HCM-NANE-TASZ-Szivárvány állásfoglalásra.

Az Alkotmánybíróság az egyik tagunk indítványa alapján 20/1999 számú határozatában megsemmisítette a testvérek közötti „vérfertőzés” szabályának (Btk. 203.§ (3)) „vagy természet elleni fajtalanságok követ el” szövegrészét. E változtatással a HCM nem elégedett, mivel szerintünk a homoszexuális kapcsolatok korábbi szigorúbb üldözését nem a heteroszexuális kapcsolatok szigorúbb megítélésével kell fölvaltani, hanem a homoszexuális és heteroszexuális kapcsolatok egyenlő elbírálásával. (Az indítvány az egyenlőtlen elbírálást kifogásolta.)

Alternatív, az önrendelkezési jogokat alapulvevő törvénytervezetet készítettünk a Büntető törvénykönyv szexuális bűncselekményeket szabályozó fejezetére (lásd a honlapon). Javasataink a nők, a gyermekek szexuális önrendelkezési jogainak védelmét célozzák, a férfiak által nők és lányok sérelmére elkövetett visszaéléseket éppúgy büntetni rendelik, mint a férfiak által férfiak illetve fiúk ellen elkövetett ilyen cselekményeket.

1999. végén az Alkotmánybíróság döntése nyomán módosítottuk, és 2000. január 6-i dátummal újból kibocsátottuk az 1998-as állásfoglalást, amelyhez ebben az évben már a Labrisz Leszbikus Egyesület, a Háttér Baráti Társaság a Melegekért, és a Dél-Alföldi Meleg Baráti Kör is csatlakozott.

Honlap

Bővítettük megnyitottuk internetes honlapunkat: <http://www.netstudio.hu/hc>. A honlapra föltettük az évközben keletkezett írásainkat és iratainkat, kimerítő tájékoztatást adva céljainkról és tevékenységünkről, mivel az internetet nyilvánossághoz jutás hiteles formájának tekintjük. Visszaigazolja ezen elképzelésünket, hogy már több egyetemi hallgató is jelezte, szakdolgozatához, szemináriumi dolgozatához számos információt merített honlapunkról. Jelentősen megkönnyítette az egri ügyféllel való együttműködést is a honlap, mivel az ügyfél a honlapunkon található dokumentumok alapján kezdett fölkészülni a peréhez.

Hallgatók

1999. folyamán öt egyetemi és főiskolás hallgatónak bocsátottunk rendelkezésére anyagokat szemináriumi illetve szakdolgozata megírásához. A hallgatókat elsősorban a Btk-ról alkotott álláspontunk, valamint a jogsegély tapasztalatai érdekelték. Külön kiemelés érdemel Gerenday Rita joghallgató színvonalas, külföldi forrásokat is feldolgozó szakdolgozata. Sok konzultációt biztosítottunk Benkő Ágnesnek szociológiai szakdolgozata megírásához is.

Vitaestek

A Közép-Európai Egyetem Gender Studies programjának támogatásával hétrészes vitaestsorozatot tartottunk 1999 tavaszán az RS9 színházban, különböző, a nők és férfiak egyenjogúságával, a szexuális kisebbségekkel kapcsolatos kérdésekről.

A sorozat vezérgondolata az a kérdés volt, hogy vajon a nők emancipációja pusztán a kisebbségi lét alóli felszabadulásukat jelenti, vagy az emberi egyetemességről alkotott eddigi fogalmak felülvizsgálatát is szükségszerűvé teszi? Az esteken alkalmanként 7-40, átlagosan 25 ember vett részt, az előadásokról illetve vitákról hangfelvétel készült. A program a következő volt:

Van-e éles határ a kölcsönös szexualitás illetve a birtoklási vágy és az erőszak között? Horváth Krisztina, Kőszegi Boglárka, Lust Iván és Virág György beszélget

Miért is érdekelhetné a meleg-leszbikus teológia a nem melegeket, nem leszbikusokat, nem hívőket? Lucy Tatman előadása

Mennyiben támaszthatók alá a feminista elméletek tényekkel? Adamik Mária előadása

Szükséges-e állami beavatkozás a nők gazdasági, társadalmi, politikai egyenjogúsága érdekében? Betlen Anna és Braun

Róbert beszélget

Lehet-e egy platformról küzdeni a szexuális kisebbségek illetve a nők elnyomása ellen? Antonia Burrows, Birtalan Balázs, Kuszling Gábor, Mocsonaki László, Morvai Krisztina és Sándor Bea beszélget

Csak nőknek szól-e a feminista filozófia? Joó Mária előadása

Szemben áll-e a terhességmegszakítást kérő nő joga az állam életvédelmi feladatával? Kis János előadása

SZÁMVITELI BESZÁMOLÓ AZ 1999-ES ÉVRŐL

Minden szám forintot jelent!!

1999 január elsején reggel: a pénztárban volt 295346, a bankban volt: a főszámlán 447695, az alszámlán 16000, az éveleji nyitó pénzkészlet tehát 759041.

Bevételek az év folyamán

céltámogatások:

Holland Követség KAP program 20%	240400
EU Phare-Demokrácia program 80%	876000
Országgyűlés, költségvetésből	300000
Fővárosi Önkormányzat	200000
banki kamat	13787
belépési- és tagdíjak	34438
összesen	1664625

Kiadások az év folyamán

a) nagyértékű tárgyi eszközök	334000
b) könyvek beszerzése	171488
c) kisértékű tárgyi eszközök	27810
d) bérleti díjak	0
e) biztosítási díjak és rezsiköltségek	0
f) felújítás, karbantartás	0
g) alkalmazotti bérek	0
h) egyéb munkadíjak (ügyvéd)	510000
i) hirdetés, kiadvány előállítás	280000
j) költségterítések (jogseg. telefon)	203563
k) ügyviteli költségek	444081
l) szolgáltatás jellegű egyéb költségek	30000
m) adók, vámok, illetékek, járulékok stb	0
n) egyéb	0
o) banki kezelési költségek	15000
összesen	2015942

A kiadások közül a közhasznú cél érdekében felmerült közvetlen költségek: a fentiek közül az a-m)-ig mind, azaz 2000942. A közhasznú cél érdekében felmerült közvetett költségek: a fentiek közül az o), azaz 15000.

Eszerint év végén a vagyon: kezdőtőke + bevétel – kiadás = 759041 + 1664625 – 2015942 = 407724

Követelésünk 1999 december 31-én nincs, de kötelezettségünk van, 200 ezer forint.

Egyeztetés: 1999 december 31-én a főszámlán 216882 forint volt, az alszámlán 312000, pénztárban 78842, az összes megvolt pénz tehát 607724.

Leltár 1999 december 31-i fordulónappal könyvvitel szerinti értéken a nagyértékű tárgyi eszközökről, forintban:

Ericsson 688 rádiótelefon:	88875*3/12 = 22219
irodaszék	68000*3/12 = 17000
könyvespolc	31350*3/12 = 7837
polc	39000*4/12 = 13000
összesen	60056

Juhász Géza
igazgató

Budapesten, 2000. április 10-én

KÖZHASZNÚSÁGI JELENTÉS

- a) A számviteli beszámolót külön melléklet tartalmazza.
- b) 1999-ben háromszázezer forint költségvetési támogatást kaptunk az Országgyűléstől, ezt az alapszabályban meghatározott közhasznú tevékenységünkre fordítottuk.
- c) Lásd a számviteli beszámolóban
- d) Lásd a számviteli beszámolóban
- e) kétszázezer forint céltámogatást a Fővárosi Önkormányzattól, ennek felhasználását azonban még nem kezdtük meg, ezeken túl támogatást központi költségvetési szervtől, elkülönített állami pénzalaptól, helyi önkormányzattól, kisebbségi települési önkormányzattól, települési önkormányzatok társulásától, egészségbiztosítási önkormányzattól, és mindezek szerveitől, sem pedig egyéb néven nevezhető magyar szervezettől nem kaptunk.
- f) Vezető tisztségviselő által 1999 folyamán fölvett költségtérítések: 112816 forint telefonhasználat-térítés, 10480 Ft útiköltségtérítés.
- g)

Rövid tartalmi beszámoló a közhasznú tevékenységről:

1999-ben a HCM tevékenységének gerince az 1997-ben indult jogsegélyszolgálat folytatása volt. A jogsegélyszolgálat a tettel és a magánélettel kapcsolatos önrendelkezési jogaikban megsértett egyének számára nyújtotta szolgáltatásait: telefonos problémaelemző konzultációt, jogi tanácsadást és perbeli képviselést. A 1998-ban szolgálatunkhoz elsősorban a szexuális érdeklődésük miatt megkülönböztetett homo- és biszexuális férfiak fordulnak, noha emelkedőben volt a leszbikus nők és a nem szexuális érdeklődésük miatti hátrányokra panaszkodó ügyfelek aránya. Kísérletet tettünk egy olyan ügyféllel együttműködést kialakítani, akit az abortuszt megelőző kötelező „tanácsadás” során a védőnő megalázott.

A szolgálathoz 1999 folyamán összesen 182 ügyfél fordult telefonon, 4 ügyfél levélben, 11-en emailben. Tizenhárom esetben került sor személyes jogi tanácsadásra, három esetben iratkészítésre.

Elsőfokon megnyertünk egy személyiségi jogi pert egy kereskedelmi tévétársaság ellen, amelynek oka az, hogy három HIV-pozitív férfit arcuk kitakarása nélkül mutattak be. Az egri ügyfélnek a Btk. 199.§ alapján folyó eljárása folyamatban van. A Legfelsőbb Bíróság elutasította a „válóperes zsarolás”-ként emlegetett ügyben benyújtott felülvizsgálati kérelmünket. A Legfelsőbb Bíróság nem látta megalapozottnak azt az állításunkat, hogy a válóper folyamán a melegsége elhíresztelésével megfenyegetett férfi fenyegetett helyzetben maradt volna a válóper lezárulása után is, mindaddig, míg el nem határozta magát meleg volta vállalására. Jogerős elsőfokú ítélet született abban a büntetőügyben, amelyben három katonai főiskolás egy meleg férfire támadt, ám a férfi az autójába menekült, s a támadók az autóban okoztak többszázézes kárt. A Pesti Központi Kerületi Bíróság büntetőbírája a váddal összhangban csak a rongálás vétségét látta megállapíthatónak a vádlottakkal szemben, a megtámadott személy elleni bűncselekményt nem, noha maga a bíró is kijelentette az ítélethirdetéskor a tárgyalóteremben, hogy „Önök, uraim, megbeszélték, hogy megyünk buzit verni”. Elsőfokon elvesztette polgári perét az az ügyfelünk, akit 1997. február 22-én rendőrök vertek meg a Keleti Pályaudvari metró rendőrőrszobájában.

Csatlakoztunk több, a demokrácia elvei melletti állásfoglaláshoz.

Alternatív, az önrendelkezési jogokat alapulvevő törvénytervezetet készítettünk a Büntető törvénykönyv szexuális bűncselekményeket szabályozó fejezetére.

Bővítettük internetes honlapunkat.

A Közép-Európai Egyetem Gender Studies programjának támogatásával hétrészes vitaestrosorozatot tartottunk 1999 tavaszán az RS9 színházban.